

En gammal kämpe död

Hinke Bergegren

Hinke Bergegren
En gammal kämpe död
1913

Tidningen Brand #4 1913

Det är nu tjugo år sedan *Olof Nordström* kom till Mora, där han blev banbrytaren, den första socialisten.

Han var född den 20 juni 1851, således en fyratioårs man då han tog upp striden i det av gudsförnekelse och arbetarerörelse alldeles oberörda Mora.

Han rekvirerade hem Folkbladet och gick omkring och sålde. Till början gick det trögt, så småningom kunde han öka upplagan. Hade han många fiender, började dock arbetarna att förstå honom och i fackföreningen, avdel. 62, blev han år 1900 ordförande.

Få är det som fört en så intensiv agitation som Olof Nordström. Han var hängiven socialist och som han ej kände någon annan riktning därinom än socialdemokratin, blev det den han med ofantlig energi arbetade för. När han senare gjorde bekantskap med den revolutionära socialismen, omfattade han strax och egnade den alla sina krafter. Nu blev det *Brand*, som Olof Nordström, till Moraboarnas stora förskräckelse, började att sprida. Hade man förut sett på honom med oblida ögon, kastade man sig nu över honom. Det blev en hård strid för femtiåringen, men han höll i och besegrade alla hinder. Som *Brands* kommissionär, som han var ända tills för ett par år sedan, då han av trötthet och sjukdom var nödd att sluta, var han såsom i allt mycket energisk, tidigt och sent arbetande för dess spridning.

Sina värsta fiender hade han bland läsarpaket. De visste han var ateist och att han agiterade för att sprida upplysning och kunskap: den största synden. De hatade honom. Och då han nu, sextioåringen, ligger på dödsbädden, kunna de ej lämna honom i ro. En Mora-kamrat skriver till mig, att flera av läsarna voro hos den sjuke och ville omvända honom. Han plågades av deras smutsprat, och det var väl det de sågo och det gjorde dem glädje, ty sådana rackare äro de kristna. Vår gamle kamrat visade dem bort. Ända in i det sista fortsatte de dock med sitt misslyckade omvändelseverk; sista försöket gjordes av dem en halv timme innan han dog. Men de fingo gå med långa näsor! Han hade läst och tänkt för mycket, var alltför sann och uppriktig fritänkare och ateist att låta tillfällig stämning rubba hans övertygelse.

På eftermiddagen den 12 dennes hade han stridit slut och lade sitt trötta huvud till vila. Det var proletärsjukdomen, som bröt honom, bäddade hans grav.

Den ungdomlige åldringen, som i alla sina dagar fått slita så hårt, var eld och flamma då det gällde möten och agitation. De revolutionära idéerna, som hans hustru, intelligent och vaken, omfattade med samma inträse som han, voro honom så kära, hade trängt så in i blodet på honom att de voro honom heliga. Det gällde det största av allt: att få ett samhälle av medmänniskor, alltså utan fattigdom, utan förtryck. Visserligen blev han nog på äldre dagar litet tanke slö, och kunde ej med samma kraft känna hur all kompromiss förfuskas och smutsas; han vart försonligare stämd, undantagandes mot vidskepelsens får och lejda drängar. Vilken gemen roll religionen spelar i de fattigas förtryckande, det hade han för länge sedan insett, och styrktes i sin övertygelse med varje dag, som gick. Därför hatade han och avskydde den svarta fördummelse läran, allt till sin sista stund.

Mycket hade vår kamrat lidit för sina djärva åsikters skull och för att han inte kunde lära sig att hyckla. Han var i hela sitt liv en fattig man, som ansåg sig ha rätt att hålla sitt huvud lika högt för det.

En glädje var det att sitta i hans hem och lyssna till honom och till hans hustru, då de berättade om vad de mäst gå igenom för att de ej kunde krypa, inte kunde tiga, eller då de sjöngo ut med sina innersta tankar och meningar, så revolutionära i grund och botten.

Med mina minnen från Mora är den gamle banbrytaren för arbetarrörelsen däruppe, den ståndaktige ateisten, den entusiastiske revolutionären, gubben Nordström, om de unga kallade honom, så innerligt förenad, att då jag nu tänker på, att han är ej mer, känner jag som om alla vakna proletärer däruppe måste gå i sorg, ty en sådan oegennyttig kraft få de nog ej så snart igen.

Hell hans minne!

Från de par gånger, jag besökt det vackra Mora, har jag ett kärt minne av den gamle stridskämpen och hans familj.